

Sadržaj

Predgovor xv

Simboli xviii

1 Uvod 1

1.1 Ekonomska politika 1

1.2 Ekonomska stvarnost i društvene preferencije 3

1.3 Kratak pregled teksta i organizacija discipline 4

1.4 Sažetak 6

1.5 Ključni koncepti 6

DIO I DEFINIRANJE DRUŠTVENIH PREFERENCIJA

2 Pojedinačne preferencije i društvene preferencije 9

2.1 Ekonomika blagostanja 9

2.2 Izgrađivanje društvenog uređenja 11

*2.3 "Informacije" o pojedinačnim korisnostima i međuosobnim usporedbama 17

2.4 Sažetak 20

2.5 Ključni koncepti¹⁶ 21

3 Paretovo načelo i "nova ekonomika blagostanja" 23

3.1 Agregiranje neusporedivih ordinalnih preferencija i Paretovo načelo 23

3.2 Ograničenje Paretovog načela i pokušaj da ga se nadvlada: nova ekonomika blagostanja 30

- 3.3 Načelo kompenzacije 33
  - *3.4 Dvostruki kriterij Scitovsky 34
  - 3.5 Arrow i teorem nemogućnosti 36
  - *3.6 Teorija glasanja 38
  - *3.7 Dodatak: Formalno prikazivanje uvjeta Paretove efikasnosti 47
  - 3.8 Sažetak 49
  - 3.9 Ključni koncepti 50
- 4 Teorije pravde, funkcije blagostanja i društveni optimum 52**
- 4.1 Potreba za "teorijom pravde" 52
  - 4.2 Međuosobne usporedbe, kriteriji pravde i funkcije društvenog blagostanja 53
  - 4.3 Biranje društvenog optimuma 58
  - 4.4 Utilitarizam Pigoua 59
  - *4.5 Rawlsova teorija pravde 62
  - 4.6 Načela pravde kod politike ne-naglašavanja blagostanja 65
  - 4.7 Sažetak 67
  - 4.8 Ključni koncepti 68
- DIO II DRUŠTVENI IZBOR, VLADA I TRŽIŠTE**
- 5 Društvene preferencije i institucije 71**
- 5.1 Uloga tržišta i vlade 71
  - 5.2 Osnovni teoremi ekonomike blagostanja 72
  - 5.3 Prvi osnovni teorem 73
  - 5.4 Drugi osnovni teorem 75
  - 5.5 Proširenje teorema 77
  - 5.6 Prvi teorem kao pojašnjenje (ograničenja) "nevidljive ruke" 78
  - 5.7 Tržište i vlada u svijetlu drugog teorema 81
  - 5.8 Sažetak 87
  - 5.9 Ključni koncepti 88
- 6 Tržišne manjkavosti: mikroekonomski aspekti 89**
- 6.1 Uvod 89
  - 6.2 Savršena konkurencija i tržišta u stvarnom svijetu 89
  - 6.3 Nepotpuna tržišta i eksternalije 96
  - 6.4 Eksternalije i Coaseov teorem 99
  - 6.5 Javna dobra 106

- *6.6 Formalni pristup javnim dobrima 108
- 6.7 Troškovi transakcije i asimetrične informacije 111
- 6.8 Teorija drugog najboljeg 114
- 6.9 Raspodjela dohotka i jednakost 117
- 6.10 Meritorne želje 118
- 6.11 Sažetak 119
- 6.12 Ključni koncept 121

- 7 Tržišne manjkavosti: makroekonomski aspekt 122**
  - 7.1 Nestabilnost kapitalističke tržišne ekonomije 122
  - 7.2 Nezaposlenost 125
  - 7.3 Inflacija 128
  - 7.4 Kratkoročna analiza nezaposlenosti i inflacije 133
  - 7.5 Rast i razvoj 162
  - 7.6 Manjkavosti tržišta u teorijama rasta 165
  - 7.7 Sažetak 168
  - 7.8 Ključni koncepti 170

DIO III **NORMATIVNA I POZITIVNA TEORIJA EKONOMSKE POLITIKE**

- 8 Normativna teorija ekonomske politike 175**
  - 8.1 Vlada kao racionalni agent 175
  - 8.2 Planiranje 176
  - 8.3 Ciljevi ekonomske politike 178
  - 8.4 Instrumenti ekonomske politike 185
  - 8.5 Model 188
  - 8.6 Granice i proširenje klasičnog pristupa 193
  - 8.7 Lucasova kritika 194
  - *8.8 Formalno raspravljanje Lucasove kritike 196
  - *8.9 Dodatak 1: Strukturni i reducirani oblik modela u slučaju dvije mete 197
  - *8.10 Dodatak 2: Modeli odlučivanja u matricnom obliku 198
  - 8.11 Sažetak 200
  - 8.12 Ključni koncepti 201
- 9 "Ne-tržišne" manjkavosti: elementi pozitivne teorije ekonomske politike 203**
  - 9.1 Reprezentativne društvene grupe 203
  - 9.2 Problemi odnosa principala i agenta: ciljevi političara i politički poslovni ciklusi 206
  - 9.3 Problemi odnosa principala i agenta: birokracija 210

- 9.4 Društvene grupe, institucije i ekonomska politika 213
- 9.5 Tržište i "ne-tržišne" manjkavosti 214
- 9.6 Proces definiranja intervencije vlade 217
- 9.7 Sažetak 218
- 9.8 Ključni koncepti 219

DIO IV   **MIKROEKONOMSKE INTERVENCIJE**

- 10 Mikroekonomska politika za efikasnost 223**
  - 10.1 Ciljevi, instrumenti i modeli 223
  - 10.2 Funkcioniranje tržišta: minimalno stanje 224
  - 10.3 Eksternalije i javna politika 225
  - *10.4 Model odlučivanja za proizvodnu efikasnost s eksternalijama 229
  - *10.5 Javna dobra i njihovo financiranje 230
  - 10.6 Snaga tržišta, regulacija i javna poduzeća 232
  - 10.7 Sažetak 244
  - 10.8 Ključni koncepti 246

- 11 Politika preraspodjele i optimalno oporezivanje 247**
  - 11.1 Teorije pravde i načela preraspodjele 248
  - 11.2 Politike preraspodjele 250
  - 11.3 Utilitarizam, sposobnost plaćanja i optimalno oporezivanje 252
  - *11.4 Optimalno oporezivanje kod privatnih informacija: porezi kompatibilni poticajima 255
  - 11.5 Karakteristike optimalnog poreza 258
  - 11.6 Zamjeba između efikasnosti i pravednosti 259
  - 11.7 Optimalno oporezivanje robe 261
  - 11.8 Prevaljivanje poreza 265
  - 11.9 Alternativna preraspodjela i shema održavanja dohotka 266
  - 11.10 Država blagostanja 269
  - 11.11 Kritika preraspodjelnih politika, oporezivanja paušalnim stopama i temeljni dohodak 272
  - 11.12 Sažetak 274
  - 11.13 Ključni koncepti 275

- 12 Društveni izbor i analiza dobitaka i gubitaka 276**
  - 12.1 Kriteriji izbora u privatnim i javnim projektima 276
  - 12.2 Identificiranje učinaka projekta 281
  - 12.3 Procjenjivanje učinaka 282

- 12.4 Cijene u sjeni 285
- 12.5 Vrednovanje netržišnih dobara 288
- 12.6 Raspodjela 291
- 12.7 Neizvjesnost 292
- 12.8 Teorijski temelji analize dobitaka – gubitaka 293
- 12.9 Cijene u sjeni u instrumentu planiranja 294
- 12.10 Sažetak 295
- 12.11 Ključni koncepti 297

DIO V **MAKROEKONOMSKE INTERVENCIJE U ZATVORENOJ EKONOMIJI**

- 13 Makroekonomski ciljevi i monetarna politika 301**
  - 13.1 Ciljevi, instrumenti i modeli makroekonomske politike 301
  - 13.2 Monetarna ekonomija 302
  - 13.3 Financijski posrednici 303
  - 13.4 Novac kao obveza financijskih posrednika 305
  - 13.5 Centralna banka i monetarna baza 306
  - 13.6 Banke i depoziti 309
  - 13.7 Kontroliranje monetarne baze i ponuda novca 315
  - 13.8 (Finalni) ciljevi i agenti monetarne politike 319
  - 13.9 Operacije monetarne politike: pokazatelji i posredni ciljevi 320
  - 13.10 Razmatranja o učinkovitosti monetarne politike 324
  - 13.11 Sažetak 326
  - 13.12 Ključni koncepti 327
- 14 Makroekonomski ciljevi i fiskalna politika 329**
  - 14.1 Proračun i njegove komponente 329
  - 14.2 Dohodak, zaposlenost i porezi 331
  - 14.3 Financiranje izdataka za potrošnju 335
  - 14.4 Javni dug 344
  - 14.5 Sažetak 348
  - 14.6 Ključni koncepti 349
- 15 Dohodak i politike cijena 350**
  - 15.1 Uvod 350
  - 15.2 Raspodjela dohotka, potpuni troškovi i politika dohotka 350
  - 15.3 Prisila i politika dohotka 353
  - 15.4 Državna politika 353

- 15.5   Politike temeljene na tržištu   355
- 15.6   Institucijska politika   356
- 15.7   Politika dohotka i politika produktivnosti   357
- 15.8   Politika dohotka u stvarnom svijetu   357
- 15.9   Sažetak   359
- 15.10   Ključni koncepti   360

DIO VI   **MAKROEKONOMSKE INTERVENCIJE U OTVORENOJ EKONOMIJI**

16 Monetarni sustav i režim deviznog tečaja   363

- 16.1   Neravnoteža bilance plaćanja i njezini uzroci   363
- 16.2   Bilanca plaćanja, strana tržišta razmjene i devizni tečaj   365
- 16.3   Zlatni standard   368
- 16.4   Zlatno-devizni standard   371
- 16.5   Centralno stvorene rezerve   374
- 16.6   Fluktuirajući devizni tečaj   375
- 16.7   Fiksni nasuprot fleksibilnog deviznog tečaja: odraz iz iskustva   377
- 16.8   Europski monetarni sustav   378
- 16.9   Neravnoteža međunarodnog plaćanja u posljednja dva desetljeća   391
- 16.10   Sažetak   394
- 16.11   Ključni koncepti   395

17 Politike bilance plaćanja   397

- 17.1   Teorija bilance plaćanja   397
- 17.2   Ravnoteža i neravnoteža bilance plaćanja   400
- 17.3   Mehanizam automatskog prilagođavanja   401
- 17.4   Politike prilagođavanja i uzroci neravnoteže   404
- 17.5   Politike za prilagođavanje kapitalnog računa   405
- 17.6   Politike prilagodbe prekomjernoj ili nedovoljnoj potražnji   407
- 17.7   Politike za konkurentnost   408
- 17.8   Sposobnost kontrole deviznog tečaja   409
- 17.9   Učinkovitost prilagođavanja deviznog tečaja   409
- 17.10   Asimetrični učinci varijacija deviznog tečaja   415
- 17.11   Varijacije deviznog tečaja, subvencije i carine   416
- *17.12 Dodatak: Optimalna carina   423
- 17.13   Sažetak   426
- 17.14   Ključni koncepti   427

- 18 Ekonomske politike u otvorenoj ekonomiji 428**
  - 18.1 Mundell-Flemingov model 428
  - 18.2 Fiskalna i monetarna politika kod fiksnih deviznih tečajeva 434
  - 18.3 Sterilizacija u uvjetima fiksnih deviznih tečajeva 437
  - 18.4 Fiskalna i monetarna politika u uvjetima fluktuirajućih deviznih tečajeva 439
  - 18.5 Primjena Mundell-Flemingova modela na krizu Europskog monetarnog sustava iz 1992. - 1993. godine 443
  - 18.6 Ograničenja Mundell-Fleming modela i načini da ih se nadvlada 447
  - *18.7 Nestalnost deviznog tečaja i prebacivanje 449
  - 18.8 Sažetak 451
  - 18.9 Ključni koncepti 453

DIO VII **PROBLEMI "REŽIMA" VLADINE AKCIJE, DOMAĆE I MEĐUNARODNE**

- 19 Konzistentnost javnog izbora 457**
  - 19.1 Vremenska nekonzistentnost: fiksna pravila i diskrecijska intervencija 457
  - 19.2 Konzistentnost i domaća decentralizacija: prikladna dodjela instrumenata ciljevima 461
  - *19.3 Formalna analiza prikladne dodjele 464
  - 19.4 Implicitna međunarodna koordinacija i problem redundancije 468
  - 19.5 Slučaj međunarodne koordinacije 470
  - *19.6 Međunarodna koordinacija u formalnim pojmovima 472
  - 19.7 Sažetak 475
  - 19.8 Ključni koncepti 476

Literatura 477

Kazalo autora 501

Kazalo 505

* Naslovi označeni zvjezdicom te dodaci sadrže teži materijal koji čini knjigu korisnom i naprednijim studentima